

WWF *for a living planet*[®]

Världsnaturfonden WWF

Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
103 33 Stockholm

Ulriksdal 17 oktober, 2017

**WWFs remissvar ”Ändrade regler för Första-Fjärde AP-fonderna”
(Fi2017/02972/FPM)**

Tack för inbjudan att besvara denna remiss. Vi välkomnar det återupptagna arbetet med en översyn av reglerna för AP-fonderna och ambitionerna i Finansdepartementets förslag.

Vänligen se WWFs synpunkter nedan.

För Världsnaturfonden WWF

Håkan Wirtén
Generalsekreterare

WWF välkomnar

... att "det i lag ska anges att en AP-fond ska förvalta fondmedlen föredömligt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande samt att särskild vikt ska fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas utan att göra avkall på det övergripande målet om hög avkastning." (s 16)

... att ett lagkrav om beaktande av hållbarhetsaspekter "inte anses innebära att det övergripande målet om hög avkastning försvagas."

... att AP-fondernas värdegrund "ska ha ett vetenskapligt förhållningssätt till frågor om hållbar utveckling." (s 31)

... att "minsta andelen räntebärande värdepapper med låg kredit- och likviditetsrisk sänks från 30 till 20 procent, att begränsningen av onoterade värdepapper tas bort" (s 3) vilket ger ökade möjligheter att investera i lösningar som främjar en hållbar utveckling.

WWF kommenterar

- Följden av att "det inte föreslås någon ny huvudmannakonstruktion" (s 16) och att "regeringens styrningsmöjligheter när det gäller placeringsverksamheten är starkt begränsade" (s 27) gör att otydligheten om vem som är AP-fondernas huvudman - och vem som är mottagare av den årliga redovisningen och tar ansvar för kapitalförvaltningens resultat - kvarstår. Då en ny huvudman inte inrättas så tillåts det säregna förhållandet fortgå att AP-fonderna både har tredubbla roller som både sin egen huvudman och kapitalägare, samt i vissa fall även kapitalförvaltare. Slutsatsen blir att rollen som huvudman måste falla på regeringen och ytterst riksdagen. Detta ansvar bör förtydligas genom att regeringen och riksdagen definierar tydliga och mätbara målsättningar när det gäller hållbar utveckling, så att resultaten av kapitalförvaltningen kan utvärderas i förhållande till Sveriges åtaganden och vetenskapliga riktlinjer samt ligga till grund för ytterligare åtgärder om målen inte uppfylls.
- Det är bra att Etikrådet tidsbegränsat sina bolagsdialoger och rimligt att bolag utesluts om målen för dialogen inte uppnåts. Resultatet av dessa dialoger bör dock redovisas tydligt till riksdagen. Att hänvisa till påverkansarbete har på senare år tenderat att bli en universallösning utan transparens och med oklara effekter. Den utredning som förslaget hänvisar till, "Etiken, miljön och pensionerna" (SOU 2008:17), påpekade att "AP-fonderna och andra investerare inte [har] spelat en avgörande roll" för hur företaget arbetar med det som då kallades CSR-frågor. Förhoppningsvis har metoderna utvecklats sedan 2008, men om påverkan inte har ändamålsenlig effekt bör AP-fonderna ges i uppdrag att redovisa detta till riksdag och regering, för eskalering av åtgärder. En redovisning av faktiskt utfall är nödvändig för att möjliggöra eventuella förändringar i direktiven till AP-fonderna och som underlag för andra åtgärder som leder till att kapitalförvaltningen lever upp till Sveriges åtaganden.
- "Styrelsens ledamöter utses av regeringen på grundval av sin kompetens att främja fondförvaltningen" (s 13); Denna instruktion kan tolkas implicit som att säkerställa kompetens även för frågor om ansvarsfulla investeringar och hållbar utveckling. Detta bör dock förtydligas eftersom styrelsen "fattar beslut i strategiska frågor utifrån det uppdrag och mål som definieras i lag och förarbeten." Relevant kompetens för hållbarhetsfrågor kan säkerställas på flera sätt, t ex med en expert i styrelsen, som kriterium för styrelsen som helhet eller i externt råd knutet till styrelsen.

- Lagförslag 1a§ (s 4): det är otydligt vad "fästa särskild vikt" innebär, vilket leder till svårigheter att bedöma förvaltningens uppfyllelse av lagen. Att visa upp policies, processer och initiativ är inte detsamma som att visa resultat. Fonderna bör åläggas att mätbart och verifierat redovisa resultat som på ett meningsfullt sätt bidrar till hållbar utveckling i linje med den franska lagstiftningen (Art. 173) och rekommendationerna för redovisning av klimatrelaterade finansiella risker (TCFD).
- Lagförslag 2§ (s 5): De beskrivna målen 1-3 är alla policy- och processorienterade, dvs ger inte möjlighet att utvärdera kapitalförvaltningens resultat i förhållande till vetenskapliga riktlinjer och de åtaganden Sverige gjort för hållbar utveckling, såsom konventionen för biologisk mångfald (CBD), klimatkonventionen (Paris-avtalet) och Sveriges klimatlag¹. På samma sätt är uppmaningen till AP-fonderna att "göra skillnad" (s 27) tämligen svår att utvärdera så länge den inte knyts till mätbara mål som möjliggör en utvärdering av måluppfyllelse. Ytterligare ett exempel är "att påverka bolag i rätt riktning", vilket bör preciseras i förhållande till konventioner med specifika, tidsbestämda mål. Ansvar, åtgärder och uppföljning måste bidra mätbart, i rätt takt och omfattning.
- Lagförslag 5 kap 6§ inkluderar även Sjunde AP-fonden. Det saknas dock en redogörelse för varför denna PM inte omfattar samtliga AP-fonder, vilket vore det naturliga i synnerhet när det gäller ansvarsfulla investeringar och bidrag till hållbar utveckling.
- "Att särskild vikt ska fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas, utan att göra avkall på det övergripande målet om hög avkastning." (s 3) Framställningen är motsägelsefull och gör intryck av att ansvarstagande är en belastning eller försvårar möjligheterna till god avkastning. Förhållandet är i realiteten det motsatta: hållbarhet och ansvarstagande är en förutsättning för långsiktig ekonomisk utveckling och god avkastning, vilket intygas av ledande företrädare för finanssektorn inklusive representanter för AP-fonderna.²

WWF föreslår

- ... att riksdag och regering tydlig kommunicerar att internationella konventioner och vetenskapliga riktlinjer måste utgöra vägledande ramar för samtliga AP-fonders kapitalförvaltning oavsett vilken strategi den tillämpar för att nå avkastningsmålet.
- ... att AP-fonderna ges i uppdrag att sätta effektmål och årligen redovisa vilka resultat kapitalförvaltningen åstadkommer i förhållande till vetenskapliga riktlinjer och Sveriges åtaganden för hållbar utveckling.
- ... att resultaten av AP-fondernas påverkansdialoger redovisas tydligt till riksdagen.

¹ Enligt klimatlagen ska en handlingsplan föreslås och redovisas till riksdagen, innehållande bl a "5§: 6. en beskrivning av i vilken grad beslutade och planerade utsläppsminskande åtgärder kan förväntas bidra till att de nationella och globala klimatmålen kan uppnås, 7. en redogörelse för i vilken mån beslutade och planerade åtgärder inom olika utgiftsområden påverkar möjligheterna att nå de nationella och globala klimatmålen och 8. en beskrivning av vilka ytterligare åtgärder eller beslut som kan behövas för att nå de nationella och globala klimatmålen." (SOU 2016:21)

² Exempel: "This is not at odds with business or investment, In fact, it is a business imperative." *Aviva's strategic response to climate change (July 2015)*, Mark Wilson, Group Chief Executive Officer, Aviva plc; "Det finns inget motsatsförhållande mellan god avkastning och god hållbarhet. Tvärtom, god hållbarhet är en nödvändighet för att på sikt uppnå hög lönsamhet." *Hållbarhets- och ägarstyrningsrapport 2013/2014 (2015)*, Mats Andersson, dåvarande vd Fjärde AP-fonden.

- ... att ett hållbarhetsråd med bred, extern kompetens inrättas i anslutning till riksdagens Pensionsgrupp för att säkerställa nödvändig kompetens vid formulering av mål och utvärdering av dessa, samt säkerställa transparens och förtroende hos allmänheten för förvaltningen av vårt gemensamma pensionskapital³.
- ... att AP-fondernas styrelser även bör ha ett uttalat ansvar för fondens mål och strategi för ansvarsfulla investeringar, ansvarsfullt ägande och effektmål för hållbar utveckling: "Styrelsen ska också besluta om fondens mål för kapitalförvaltningen, inklusive ansvarsfulla investeringar och bidrag till hållbar utveckling, samt de riktlinjer som ska gälla för att verkställa strategin."
- ... att formuleringen om "hänsyn till miljö och etik" bör förtydligas till att "vara förenlig med god etik, vetenskapliga riktlinjer och Sveriges åtaganden för hållbar utveckling".

Till sist, en semantisk rekommendation: *föredömlig* leder tankarna till prestige och yttre anseende, vilket på ett olyckligt sätt stimulerar AP-fonderna att försvara sitt anseende och intressenter att klandra. Bedömningen om en AP-fond agerar föredömligt eller inte bygger som regel på en relativ jämförelse med andra aktörer – agerandet kan vara bättre (eller mindre dåligt) än konkurrenterna utan att för den skull prestera i linje med vad som krävs för att uppfylla målen för en hållbar utveckling. En utgångspunkt i vetenskapliga riktlinjer och Sveriges åtaganden för hållbar utveckling skulle på samma sätt som för det klimatpolitiska ramverket möjliggöra en resultatorienterat bedömning om AP-fondernas kapitalförvaltning är *ändamålsenlig* eller inte.

³ Hållbarhetsrådet kan med fördel spegla den roll som föreslås för det klimatpolitiska rådet (SOU 2016:21):

- utvärdera om inriktningen inom samtliga politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå klimatmålen,
- utvärdera effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv och analysera om målen nås på ett kostnadseffektivt sätt samtidigt som hållbarhetsbegreppets tre dimensioner beaktas,
- bedöma om regeringens förslag till åtgärder är ändamålsenliga och tillräckliga för att nå etappmålen och det långsiktiga målet och
- granska och bedöma kvaliteten på de underlag som regeringen bygger sina förslag på.